

# Ο ΝΟΥΜΑΣ

ΧΡΟΝΙΑ ΙΖ'

Σάββατο Ἀθήνα, 21 Μαρτίου 1920

ΑΡΙΘ. 676

## ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Δ. Η. ΓΛΗΝΟΣ : Δημιουργικός ιστορισμός.

ΦΙΛΗ Κ. ΒΑΤΙΔΟΥ : Χλωμά.

Δ. ΒΟΥΤΥΡΑΣ : Ὁ Ἀπόκληρος (συνέχεια).

ΛΗΥΡΑΣ : Ἡ νεκροκάσσα.

ΑΛΚΗΣ ΘΡΥΛΟΣ : Ἀραβικὲς νύχτες.

ΜΙΧ. ΘΕΡΒΑΝΤΕΣ - Κ. ΚΑΡΘΗΙΟΣ : Ὁ Ἄδων Κι-  
χώτης (συνέχεια).

Ο "ΝΟΥΜΑΣ", : Φαινόμενα καὶ πράγματα.

ΡΗΓΑΣ ΓΚΟΛΦΗΣ : Οἱ ποιητὲς Μαλακάσης καὶ  
Πορφύρας. (Τέλος).

ΑΠΟ ΒΛΟΜΑΔΑ ΣΕ ΒΛΟΜΑΔΑ : Ζένη φιλολογία.

— Ἡ Κοινὴ γνώμη. — Χωρὶς γραμματό-  
σημο.

Δ. Α. ΓΛΗΝΟΥ

## ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΟΣ ΙΣΤΟΡΙΣΜΟΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ'.

### Ο ΙΣΤΟΡΙΣΜΟΣ ΚΑΙ Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΕΠΙΣΤΗΜΗ

[Ὁ κ. Δ. Γληνὸς ἀνακοίνωσε στὴν Ἑταιρεία τῶν Κοινωνικῶν καὶ Πολιτικῶν Ἐπιστημῶν τὴν Παρασκευὴ 13 τοῦ Μάρτη τὸ θεωρητικὸ μέρος ἀπὸ μιᾶς μελέτης τοῦ «Περὶ δημιουργικοῦ ἱστορισμοῦ». Στὴ μελέτῃ αὐτῇ ποὺ ἐξιδιαιρέσεται τὸ πρόβλημα τῆς ἐπιρροῆς, ποὺ μπορεῖ νὰ ἔχει τὸ παρελθὸν ἀπὸ τὴν στή διαμόρφωσιν τῆς σύγχρονης ζωῆς, ὁ κ. Γληνὸς ξεχωρίζει δύο εἴδη ἱστορισμοῦ, τὸν ἄγονο ἱστορισμό, δηλαδὴ τὴν ἄμεση μεταφορὰ καὶ μίμηση ἀξιών περασμένων καὶ τὸ δημιουργικὸν ἱστορισμό, δηλαδὴ τὴ μετουσίωσιν τῶν ἀξιών. Καὶ συμπεραίνει πὺς ἡ ὑπαρξὴ δημιουργικοῦ ἢ ἄγονου ἱστορισμοῦ σὲνα λαδ ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὴ θέσιν ποὺ παίρνει ἀπέναντι στὰ σύγχρονα δεδομένα τῆς ζωῆς του. Τὴ θεωρίαν αὐτὴ ἐφαρμόζει στὰ κατοπινὰ κεφάλαια, ποὺ δὲν ἀνακοινώθηκαν στὴν Ἑταιρείαν τῶν Κοινωνικῶν Ἐπιστημῶν, στὴν Ἑλληνικὴ ζωὴ καὶ μάλιστα σὲ ὁρισμένα φανερώματά της λ. γ. τὴ φιλολογικὴ ἐπιστήμη, τὴ λογοτεχνία, τὴν παιδείαν, τὴν τέχνη κ.τ.λ. Ἀπὸ τὰ κεφάλαια αὐτὰ δημοσιεύουμε τὸ κεφάλαιο, ποὺ ἐξετάζεται ἡ φιλολογικὴ ἐπιστήμη στὴν Ἑλλάδα.]

Ὅτι ὁ δημοτικισμὸς, φανέρωμα δημιουργικοῦ ἱστορισμοῦ στὴ φυλὴ μας, φέρνει μιὰ ἀμεσώτερη, οὐσιαστικώτερη, ἀληθινώτερη καὶ γονιμώτερη ἐπαφὴ μὲ τὸ παρελθὸν μας καὶ τὸ ἀρχαῖο καὶ τὸ μεσαιωνικὸ, τὸ βλέπουμε πραγματοποιούμενο σὲ τρεῖς κύκλους ἀπὸ τοὺς στενότερα συνδεομένους μὲ τὴ μελέτῃ καὶ τὴν ἐκμετάλλευσιν τῶν περασμένων, **στὴ φιλολογικὴ ἐπιστήμην, στὴ λογοτεχνία καὶ στὴν παιδείαν.**

Ἡ ἔρευνα, ἡ μελέτη, ἡ ἐρμηνεία καὶ ἐπίγνωσις ἐνὸς ἱστορικοῦ παρελθόντος εἶναι ἡ βάση τοῦ ἱστορισμοῦ καὶ προκειμένου γιὰ τὸ δικό μας ἔθνος παρελθὸν εἶναι καὶ τὸ ὄργανο, ποὺ θὰ φωτίσει τὴν ἱστορικὴ συνείδησιν καὶ θὰ τονώσει τὴν ἱστορικὴ ἐνότητα. Ἀπὸ τὴν πλατεῖαν ἱστορικὴ ἐπιστήμην, ποὺ ἐξιδιαιρένει κριτικὰ καὶ καθορίζει τὶς ἀξίες τοῦ πε-

ρασμένου πολιτισμοῦ, ξεχωρίζει ἰδιαίτερα γιὰ τὸ θέμα ποὺ μᾶς ἐνδιαφέρει ἡ **φιλολογικὴ ἐπιστήμη**, ποὺ ἔργο της εἶναι βοηθημένη ἀπὸ τὴν ἄλλην ἱστορικὴ γνῶσιν νὰ μελετήσῃ τὰ γραπτὰ μνημεῖα τοῦ ἔντεχνου λόγου ποιητικοῦ καὶ πεζοῦ, νὰ τὰ ἐρμηνεύσῃ, νὰ παρακολουθήσῃ τὴ δημιουργίαν τους, νὰ δείξῃ τὰ κάλλη τους, νὰ βρῇ τὶς ἠθικὰς, διανοητικὰς καὶ καλαιοθητικὰς ἀντιλήψεις, ποὺ ἡ δημιουργικὴ σύνθεσις τοὺς ἐπλασε τὸ καλλιτέχνημα καὶ μεταδίδοντας ὅλα της αὐτὰ τὰ εὐρήματα στοὺς μορφωμένους τοῦ ἔθνους, νὰ καταστήσῃ δυνατὴ τὴν ἀφομοίωσιν καὶ μετουσίωσιν τῶν κάθε εἰδους ἀξιών, ποὺ βρίσκονται μέσα στὸ καλλιτέχνημα, νὰ καταστήσῃ δυνατόν νὰ τρυγήσουν οἱ δυνατότερες φυσικὰ ψυχὰς τὸ μέλι, ποὺ κρύβεται στ' αὐτὴν μέσα τοῦ ἔντεχνου λόγου. Αὐτὸ εἶναι φυσικὰ τὸ ἰδανικὸ τῆς φιλολογικῆς ἐπιστήμης. Μὰ ἐπειδὴ καὶ αὐτὴ σὰν κάθε εἰδος πνευματικῆς ἐνέργειας δὲν εἶναι ἀνεξάρτητὴ ἀπὸ τὴν ὅλην ψυχικὴν καὶ πνευματικὴν διάθεσιν καὶ ροπήν, ποὺ ἔχει ἕνας λαὸς σὲ ὁρισμένη ἐποχὴ, ἀντικατοπτρίζει καὶ αὐτὴ κατ' ἐξοχὴν τὸ εἶδος τοῦ ἱστορισμοῦ, ποὺ εἶναι δυνατόν νὰ ἀναπτυχθῇ τὴν ἐποχὴ ἐκείνη. Γι' αὐτὸ τόσο περισσότερο πλησιάζει πρὸς τὸ ἰδανικόν, ποὺ διαγράψαμε παραπάνω ἡ φιλολογικὴ ἐπιστήμη, ὅσο περισσότερο ὑπάρχουν στὸ ἔθνος οἱ ὅροι ἐνδὸς δημιουργικοῦ ἱστορισμοῦ καὶ τόσο περισσότερο ἀπομακρύνεται, ὅσο ξεφυλλίζεται ἡ ἱστορικὴ σκέψις σὲ στείρο καὶ νοσηρὸ ἱστορισμό. Ἐτοί πάντα τὸ ἀντίστροφον τοῦ κλασικισμοῦ συνοδεύεται καὶ ἀπὸ μιὰ γόνιμην καὶ οὐσιαστικὴν μελέτην τῶν ἀρχαίων προτύπων ἀπὸ τὴν ἀποψιν, ποὺ ἀνταποκρίνεται περισσότερον στὶς κυριώτερας πνευματικὰς ἀνάγκας τοῦ καιροῦ. Καὶ κάθε ἐποχὴ δημιουργικοῦ ἱστορισμοῦ εἶναι καὶ ἐποχὴ ἀκμῆς τῆς φιλολογικῆς ἐπιστήμης, κάθε ἐποχὴ στείρου ἱστορισμοῦ εἶναι ἐποχὴ ξεπεσμοῦ της.